

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Emekliler 17 milyonu aşan sayılarıyla ülkenin en önemli toplumsal gruplardan birini oluşturuyor olmakla birlikte bilhassa son yirmi yıl içerisinde ellerinden alınan hakları ile yaşam koşulları giderek zorlaşmıştır. Emeklilerin yaşadığı mevcut sorunların araştırılması ve hak kayıplarının giderilmesi için alınacak önlemlerin tespiti amacı ile meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederim. 28.05.2025

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Bilindiği üzere emekliler 17 milyonu aşan sayılarıyla (geçtiğimiz yıl hesaplanan verilere göre **16 milyon 154 bin 322**) ülkenin en önemli toplumsal gruplardan birisini oluşturmaktadır. Ücretli çalışan sayısının 29 Mart 2025 tarihinde açıklanan işgücü istatistiklerine göre 32 milyon 597 bin kişi olduğu bir düzlemde emeklilerin ne denli önemli bir grup olduğu da izahtan varestedir.

Emeklilik; çalışmaya bağlı bir hak ve çalışma hakkının devamı niteliğindedir. Tam da bu sebeple emeklilerin sorunları çalışma hayatının sorunlarının önemli bir parçası olamaya devam etmektedir. Ömürlerinin en güzel yıllarını çalışarak tüketmiş olan işçilerin, emekçilerin yaşlılıklarını mutlu, huzurlu refah içinde geçirmesi, devletin ve toplumun onlara en temel borcudur.

Emekliler 2000'li yılların başından itibaren hak kayıpları yaşamış ve yaşamaya devam etmektedirler. Bu mağduriyetlerin temel kaynağı ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'dur. 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı yasa ile emekliliğe

erişim hakkı zorlaşmış, emeklilik yaşı yükselmiş, emekli aylığı elde etme koşulları değişmiş ve emekli aylıkları düşmeye başlamıştır. Bu konuda yapılan çalışmalara göre, ülkedeki emeklilerin %71'i 56 ve daha yukarı yaştadır. Emeklilik yaşının yükseltilmiş olmasıyla emeklilerin yaş ortalaması önümüzdeki yıllarda daha da yükselecektir.

2024 yılının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından edilmiştir. Fakat, 2024 yılı emekliler için açlık, yoksulluk, sefalet yılı olarak geride kalmış emekliler 2025 yılını borç içinde karşılamıştır.

Emekli-Sen'in açıkladığı verilere göre 2000'li yılların başında en düşük emekli aylığı, asgari ücretin 1,3 katına yakinken, bu oran yıllar boyunca azaldıktan sonra 2016'da en düşük emekli aylığı asgari ücretin altında kaldı, bu yıl ise asgari ücretin yüzde 55'ine kadar inmiş durumdadır. Günümüzde Türkiye'de en düşük emekli maaşı Ocak 2025'te 14 bin 469 TL olarak belirlenmiştir. Belirlenen tutarın yoksulluk sınırının hatta açlık sınırın dahi altında kaldığı açıktır. Dünya'da emeklilik sistemlerini karşılaştıran çeşitli araştırmalar da Türkiye'de emeklilerin içinde bulunduğu vahim durumu gözler önüne sermektedir. Şöyle ki;

ABD merkezli danışmanlık şirketi Mercer ve finans eğitimi alanında çalışan CFA Institute tarafından ortaklaşa hazırlanan Küresel Emeklilik Endeksi'nin açıkladığı verilere göre 2024 yılında 48 ülke karşılaştırılmış, Türkiye sondan dördüncü olmuştur. Türkiye'nin gerisinde kalan üç ülke ise Filipinler, Arjantin ve Hindistan olarak raporlanmıştır.

Uluslararası karşılaştırma yapan bir diğer rapor ise Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından iki yılda bir yayımlanan Pensions at a Glance (Bir Bakışta Emeklilik) rapordur. Bu rapora göre; Türkiye'deki 65 yaş üzeri nüfusta harcanabilir gelir adaletsizliğinin "çok yüksek" olduğunu belirtilmektedir. En son 2023 yılında yayımlanan raporda incelenen 38 ülke içinde Türkiye en fazla eşitsizliğin olduğu beşinci ülke olarak kayıt altına alınmıştır.

Gelir adaletsizliğinin yanı sıra, emeklilerin yoksulluk ve hatta açlık sınırının altında yaşam mücadelesi vermesine sebep olacak diğer uygulamalar da şöyle sıralanabilir:

- **Aylık bağlama oranı düşürüldü:** Bu oran bir kişinin emekli aylığını, çalışma hayatındaki ortalama maaşına endeksliyor. Eskiden yüzde 70 ve üstünde olan bu oran yüzde 50'nin altına indirilmiştir.
- **Büyümeden alınan pay sınırlandı:** Eskiden her yıl aylıklar hesaplanırken enflasyona ek olarak ekonominin büyümesinin payı da ekleniyordu. Artık ekonomik büyümenin tamamı değil, yüzde 30'u emekli maaşlarına yansıtılmaktadır.
- **Uzun çalışmanın etkisi azaltıldı:** Eskiden prim gün sayısını doldurduktan sonra çalışmaya devam eden birinin emekli aylığı yükseliyorken yeni hesaplamayla bu engellenmiştir.

Diğer bir husus da, bunca sorunun öznesi ve mağduru olan emeklilerin hak arama mücadelelerinin engellenerek seslerinin kısılmasına yönelik yaptırımlardır. Emeklilerin kurduğu sendikalara karşı valilikler tarafından açılan kapatma davaları, mevcut sorunların çözümüne değil, hasıraltı edilmesine dönük yaklaşımlardır.

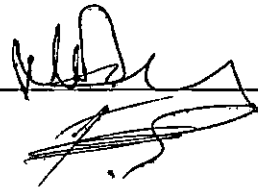
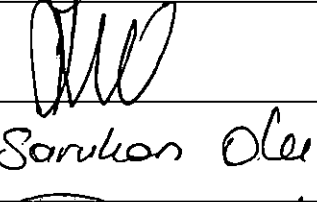
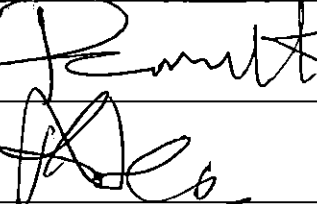
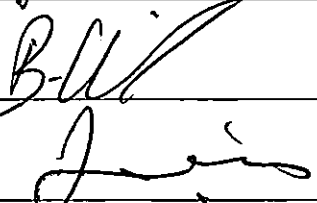
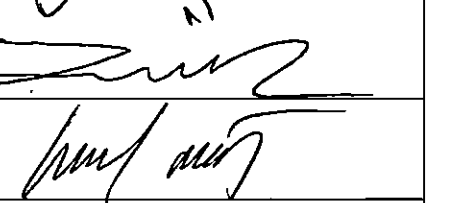
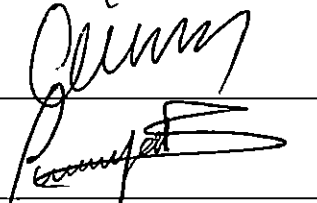
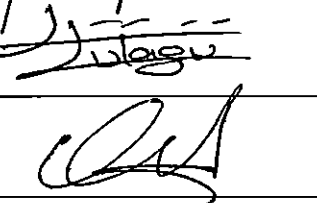
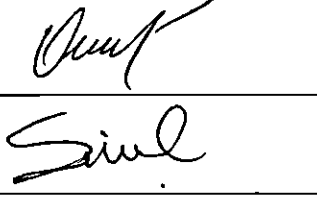
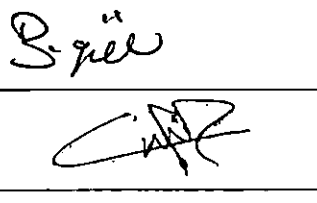
Düşük ücretlerle geçinmeye çalışan emeklilerden ilaç ve muayene katkı payı adı altında yüklü maaş kesintileri de yapılmaktadır. Bu ise zorlu yaşam koşullarında bir de sağlıklı yaşam

haklarından ödün vermeleri anlamına gelmektedir. Salgın koşullarında yaşlılara, kronik rahatsızlığı olanlara destek verilmeli, ilaç katkı payları alınmamalı, maaşları yükseltilmeli ve temel ihtiyaç maddelerine zam yapılmamalıdır. Aksi halde emekliler yaşarlarken ihtiyaçları yok sayılarak adeta ölüme terk edilmiş olacaktır.

Açıklanan tüm bu sorunların çözümü için muhakkak ki ilgili sendikaların taleplerinin dinlenmesi, bu talepler doğrultusunda adımlar atılması çok önemlidir. Birleşik Emekliler Sendikası taleplerini şu şekilde sıralamaktadır:

- *En düşük Emekli aylığının tıpkı 2002 yılında olduğu gibi asgari ücretin %40 fazlası olarak belirlenmesi.*
- *Ramazan ve Kurban Bayramlarında verilen yardımların en az asgari ücret kadar olması ve adının yardım değil ikramiye olarak değiştirilmesi.*
- *Emeklilere Muayene Katkı ve İlaç Katkı Paylarının kaldırılması.*
- *Emekli banka promosyonlarının Çalışma Bakanlığınca tüm bankalara çağrı yapılarak açık arttırma ihale usulü ile belirlenmesi ve böylelikle banka promosyon oranlarının arttırılması.*
- *Emeklilerin sosyal, kültürel ve ekonomil haklarının Emekli Sendikaları ile beraber toplu sözleşme ile belirlenmesi.*
- *Emekli sendikalarının kurulması önündeki keyfi engellemelerin kaldırılması.*

İzah etmiş olduğumuz hususlar doğrultusunda; emeklilerin maruz kaldığı temel sorunların tespiti ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi adına alınacak önlemlerin belirlenmesi, ekonomik kriz ve salgın hastalık koşullarında emeklilere verilecek destek çalışmalarının hızlandırılması amacı ile meclis araştırması talep zarureti hasıl olmuştur.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	